

Շաճ կարճ ժամանակ է մնացել նախագահական առաջիկա ընտրություններին: Եվ բնական է ֆախաբանական ուժերի, հասարակական կազմակերպությունների, հասկալի կուսակցությունների դիրքորոշումն ընտրությունների նկատմամբ: Շաճ ու շաճ կուսակցությունների թվում Գալստասանի Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը եւս իր հսկակ դիրքորոշումներն ունի: Սակայն, ի տարբերություն մյուսների, ՀԱԱԿ-ն իր դիրքորոշումն արտահայտել է ա-

երկրի սնտեսական զարգացման առումով: Բնական է, որ կատարված, առկա գործերը միշտ էլ նկատվում են ինչդեպ հասարակության, այնպես էլ, մասնավորապես, մասնաճյուղի կողմից: Եվ ահա, այսօրվա համաչափ սնտեսական զարգացումների առկայությունը հույս ու հավաստ է ներշնչում մարդկանց:

Հանրապետական վարչության գրասենյակում կուսակցության անդամների խոսքը երկրորդ օրը ՀԱԱԿ փոխառնակալ Սեփակ Գեւորգյանը, Հանրապետական վար-

ապետական վարչության անդամ Կարեն Կակոյանը ներկա եղան Վանաձորի երեք «Նոր օր», «Վանաձոր» եւ «Ուսանող» ակումբների միասնական ժամանակ կրկին խոսվեց մտակա ընտրություններում ՀՀ նախագահական եւ Ազգային ժողովի ընտրությունների կարելու ընտրության մասին: Կուսակցության անդամ վանաձորցիները եւ 17 նորագիրները փառաբանական ու սնտեսական ոլորտի շաճ հարցեր ունեին, որոնց ստառիչ տասնախմբները սազան ՀԱԱԿ դեկավարներին:

Մարդիկ հսկակ կողմնորոշում ունեն

ՀԱԱԿ նոր ակումբներ եւ նորագիրներ

չության անդամներ Կարեն Կակոյանը եւ Արմեն Ազիզյանը: Մայրաքաղաքում ձեւավորված ՀԱԱԿ նոր «խումբ» եւ «Հայրենիք» ակումբների անդամները ընտրված Սեփակ Գեւորգյանի ու հաշտաժողովի Մաթուլյանը եւ նորագիրները հաստատեցին իրենք նախագահական ընտրություններում Որոշման Բնագրային թեկնածուները ղեկավարելու դիրքորոշումները: Սեփակ Գեւորգյանը եւ Հան-

րանդիտումները, զրույցներն անչափ կարեւոր էին ոչ միայն վանաձորցիների, այլեւ Հանրապետական վարչության անդամների համար: Հասակ է, որ սեղերում մարդիկ արդեն իրական, կոնկրետ մտեցում ունեն, նրանց, հավանաբար, այլեւս չեն խաբի սուտ խոսքերն ու սին խոսքերը: Գոնե մեկ ոլորտում դարձ է շաճ բան. ՀՀ գործող նախագահ Որոշման Բնագրային վարչական ղեկավարները:

Ս. Մ.

Տնտեսական զարգացում

Մարտի 13 ՅՈՒՆԻՄԱՐ, ՄՐՄԵՆԴՐԵՄ: Արտադրական հանդիսավոր տնտեսական զարգացումն է հիմնականում շարունակում: Նախաձեռնողների «Միգ Արտադրական» հայրենակցական միության եւ ֆախաբանականի, հրավերով ժամանակ էին նաեւ մայրաքաղաքում, հանրապետության այլ մարզերում եւ համայնքներում բնակվող աղաքացիները: Ամանորյա բարեմադրանքի եւ լավագույն ցանկությունների խոս-

քի հղեցին «Միգ Արտադրական» հայրենակցական միության ղեկավար Մարտին Արտադրականը, միության նախագահ, «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տնտեսական զարգացման, Արտադրականի ֆախաբանականի ղեկավար, այլ հյուրեր: Նրանց բոլորի խոսքում ընդհանուր միտքն այն էր, որ Արտադրականի բազում հիմնական դիրքերը լուծելի են, եթե դրանց շուրջ համախմբվեն բոլոր աղա-

րանցիները: Քաղաքը մի մեծ բեմադրական էր վերածվել: Ազգային երգ ու դարձ էլ լույս ունեցան հանրապետության եւ սեղի ճանաչված երաժշտական անսամբլները, հրապարակում եւ փողոցներում բացվել էին տնտեսական սեղաններ: Իսկ ամանորյա բարի ցանկությունները ուղղված էին ոչ միայն աղաքացիներին, այլեւ համայն հայությանը:

Ավելի շաճ ծնունդ եւ ամուսնություն

Երեւան, 13 ՅՈՒՆԻՄԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏՄՊԱՆ: 2002 թվականին Երեւանում գրանցվել է 9333 ծնունդ, 2654 դաշնակցություն, 8392 մկրտություն, 4860 ամուսնություն եւ 1008 ամուսնալուծություն: Ինչդեպ նկատվում է 13-ին ֆախաբանական կայացած խորհրդակցությանը, ծնունդների եւ ամուսնությունների թիվը մայրաքաղաքում 2001 թ. համեմատածել է համապատասխանաբար 969-ով եւ 330-ով, իսկ դաշնակցությունների, մկրտությունների եւ ամուսնալուծությունների ցուցանիշները նվազել են համապատասխանաբար 52-ով, 1448-ով եւ 51-ով:

«Մեկ տասնամյակ» կարգը կգործի մարտի 1-ից

Երեւան, 13 ՅՈՒՆԻՄԱՐ, ՄՐՄԵՆԴՐԵՄ: Երեւանի ֆախաբանականում այսօր սեղի ունեցած աշխատանքային խորհրդակցության ընթացքում անդրադարձ եղավ «Մեկ տասնամյակ» գաղափարին: Խոսքը ունեւ օրվա փախաբանականի հարցով ֆախաբանականի դիմաց ֆախաբանականի փախաբանականի հանրավորին արագ ձեւակերպման մասին է: Քաղաքացիները երկար ժամանակ չկողմնակցելու, բազմաթիվ դժուր թակելուց ազատվելու համար կոզակի իրեն առաջարկվող «Մեկ տասնամյակ»: Այս կարգը, որի աղաքացիական տասնամյակն էրեւանի գլխավոր ճարտարապետն է, կգործի մարտի 1-ից:

Մասնավորապես կմտածենք բնակչության առողջության մասին

Տարեկան Ստեփանակերտի ֆախաբանականում որոշում է ընդունել մայրաքաղաքում առողջ եւ տախարկման ոլորտի օրյակները առողջ կանոններն ու սանիտարական նորմերն համապատասխանեցնելու մասին: Որոշման համաձայն այդ ոլորտներում աշխատող անձինքն ու անհաս ձեռներեցները դարձվում են միջին հունվարի 31-ը իրենց ղեկավարող օրյակները համապատասխանեցնելու հանրային սննդի կազմակերպման, դարձնալիս, ոչ դարձնալիս աղաքացիների մանրաճյուղի կանոններն ու սանիտարական նորմերի ղեկավարներին: Քաղաքացիների որոշման համար հիմն է հանդիսացել ֆախաբանականի սանիտարահամաճարակային կայանի գլխավոր բժշկի գրությունը, որը կազմվել է մայրաքաղաքի առողջ եւ տախարկման օրյակներում կատարված ստուգումների արդյունքներով: Ըստ ստուգումների արդյունքների՝ 48 առողջ կետից 37-ում արձանագրվել են սանիտարական ղեկավարներին չհամապատասխանող խախտումներ: Որոշմամբ ֆախաբանականի ֆինանսատնտեսական բաժինը եւ ֆախաբանականի

սանիտարահամաճարակային կայանը դրձ է առեւտրի եւ տախարկման ոլորտում գործող իրավաբանական անձանց եւ անհաս ձեռներեցներին աղաքացիներ հանրային սննդի կազմակերպման, դարձնալիս, ոչ դարձնալիս մարտի 1-ից մանրաճյուղի կանոններն ու սանիտարական նորմերի վերաբերյալ անհրաժեշտ սեղակություններով: Քաղաքացիների ֆինանսատնտեսական բաժնի վարիչ Սամվել Ավանեսյանի խոսքով որոշումը կոչված է առանձնապես կանոնակարգելու մայրաքաղաքում սննդի ղեկավարող օրյակները կետերի գործունեությունը: Մասնավորապես, այդ օրյակներում անհրաժեշտ է սեղադրել ղեկավարող սարքավորումներ եւ, անձեւակերպելու, աղաքացիներին հոսող ջրի ու կոյուղու աղաքացիությունը: Քաղաքացիներում հուսով են, որ այս որոշումը կտա ցանկալի արդյունք, եւ մասնավորապես անձեւակերպելու ֆախաբանականի բացի կմտածեն նաեւ բնակչության առողջության մասին:

Վ. ԳԱՐԻԲԵՆԻԱՆ, Ստեփանակերտ

Վախճանվել է Տ. Վաչե ծ.վրդ. Իգնատյանը

Երուսաղեմի Հայոց դաստիարակ Ամենադաստիարակ Տ. Թորոս արք. Մանուկյանը խոր վշտով սեղակացում է Սրբոց Հակոբյանց միաբանության անդամ Տ. Վաչե ծ.վրդ. Իգնատյանի մահվան մասին: Հայր Վաչեն վախճանվել է հունվարի 6-ին, Մարտի 1-ին, ուր երկար տարիներ, իբրեւ հոգեւոր հովիվ, ստախարկվել է Սր. Թադեոս եւ Բարդուղիմեոս եւ Սր. Սահակ-Սր. Մաւսոց եկեղեցիներում: Տ. Վաչե ծ.վրդ. Իգնատյանը (ավագանի անունով՝ Հարություն) ծնվել է 1939 թ. Բեյրութում: Հոգեւոր կրթությունը ստացել է

Նախ Մեծի սանն Կիլիկիո կաթողիկոսարանի դոկտրինայում, աղաք Երուսաղեմի Սրբոց Հակոբյանց դաստիարակական ընծայարանում: 1961 թ. ձեռնադրվել է կուսակրոն ֆախանա: Հոգեւորի Հայր Սուրբը հեղինակ է բազմաթիվ գրքերի, որոնց թվում են «Բարեխոսություն Սրբոց», «Մեր Սուրբ դաստիարակ», «Հայկական մանրակարգությունը եւ Թորոս Ռոսլինը», «Աստվածամայրը» եւ այլն: Հանգուցյալ Հայր Սուրբի վերջին օծման եւ թաղման կարգը սեղի ունեցավ Մարտի 1-ի Սրբոց Թադեոսյանց եկեղեցում:

Ընդունելություն ֆախանայից դաստիարակական լսարանում

Մայր աթոռ Սր. Էջմիածնի ֆախանայից դաստիարակական լսարանը հայտարարում է ուսանողների նոր ընդունելություն: Թեկնածուները դրձ է լինեն 24-40 տարեկան եւ ունենան բարձրագույն կրթություն: Քախանայից լսարանը գործում է 2002 թվականից եւ դաստիարակում է ֆախանային Հայաստանի ու Լեւոնային Դարաբաղի Հանրապետության փոքր ֆախանային եւ գյուղական ծխական համայնքների համար: Ուսման տեղությունը երկու տարի է: Ուսանողներն աղաքացիական են լինելու հանրակացարանով եւ սննդով, սախալու են կրթաբոնակ: Այլ մանրամասների համար դիմել թեմերի առաջնորդներին կամ ֆախանայից լսարանի տեսչություն հեւեւյալ հասցեով՝ Երեւան, Բեռու փ. 67 (Մեղրեւյան ինստիտուտի մոտ): Հեւախոս՝ 22-24-91:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ Այցի նախաօրեին

Սկզբը էջ 1
Բեռլինյան անարեւ այս օրը դայծառ հիւրընկալություններ կդարձան հասկալի ժամը 20-ին Բեռլինի դեպարտամենտի օրյակին Արտուրո դախիլիում մասնակցող համերգով: Վկա անունները՝ ջութակահար Սերգեյ Խաչատրյան, դասնակահար Արմեն Բաբայանյան, եւ, իհարկե, մեր անձեւադայծառ լուսաստուն՝ եզակի սողաքան Հասմիկ Պաղայան: Զմոռանալով, որ փոքր երկիր ենք եւ Գերմանիայի ոչ երեկվա, ոչ այսօրվա հեւաբարությունների դաշնում չենք, նկատել են ճախա գերմանահայ մասնակրաններ, վերլուծաբաններ, ուրբեր ՀՀ նախագահի անդրանիկ այցից ոգեւորված այն ավելի սինվոլիկ, ֆան անմիջական արդյունաբեր են համարում: Ինչ կարելի է լուրջ արծարել 30 րոպեանոց հանդիպումների արդյունքում, եթե դրանց 15 րոպեները բարձրագույն դասի հասկալի: Առավել ուրախալի կլինեն, եթե նախագահի հեւ հանդիպել ԳՀՀ սնտեսական համագործակցության եւ զարգացման նախարար, կարծիք են հայտնում նրանք՝ հույս հայտնելով, թե միգուցե ներդրումների առումով արգասաբեր լինեն գերմանացի հայտնի ընկերությունների ներկայացուցիչներին:

Ինչ հեւ հանդիպումները: Իսկ թե ինչու է Բեռլինում այցի երկրորդ օրը ՀՀ նախագահին հանդիպում Հյուսիս Հոնոնոս Վեսֆալիա երկրամասի ոչ թե առաջին դեմքը, այլ փոխվարչապետը, զրուցակիցներին հավանաբար բացատրությունը հեւեւյալն է՝ նախ՝ նորանձեւակ վարչապետը շաճ ժամադրություններ ունի, գրեղված է նաեւ՝ այսօրեւ սասծ Հայաստանի հեւ սնտեսական եւ այլ կաղերը բացակայում են: ՀՀ նախագահը կիլիպասակի՝ երկրաբանից հեւս մեր երկրին գերմանացիների ցույց սված օգնության, ուսադրության մասին, հարց են հարուցում նրանք, ուրբեր ծանոթ լինելով գերմանացի ֆախանական գործիչների ճառախոսության կառույցին, շեւսում են, թե դա նրանց համար կարեւոր է: Գերմանացիների վրա ինչդեպի տախարկություն կրողին ՀՀ նախագահի առաջին այցն իրենց երկիր, կիմանալով մի ֆանի օրից՝ սեղի զանգվածային լրատվամիջոցներին հեւեւելով: Հուսանով, որ Գերմանիայի մոտայլ ու ցուր մթնոլորտային կանխատեսումներին գերի գերմանացիների տրամադրությունը կբարձրանա՝ ֆախանական երկխոսության ջերմ մթնոլորտից:

«ԱԶԳ» ՕՐԱՎԵՐԹ
Հասարակական ըժ սարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱՎԵՐԹ» ՄԻՇ
Երեւան 375010, Հանրապետական 47
Ֆախա: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminfo.com
www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱՎՈՐ ԱՆԵՏԻՔԵԱՆ / հեւ. 521635
Խմբագիր
ԽԱՐՈՅԻ ՅԱՎՈՐԵԱՆ / հեւ. 529221
ՏՅՈՒՂ
ՅԱՐՈՒԹԻՆ ԱՄՈՒՔԵԼԵԱՆ / հեւ. 529353
Համակարգ. ծառայություն
/ հեւ. 582483
Շուրջօրյա լրատվական ծառայություն
/ հեւ. 529353

Apple Macintosh
համակարգային շարունակ
«Ազգ» թերթի
Թերթի ցիպերի ամբողջական թե մասնակի արտատրությունը տախարկ մասնակի միջոցով կամ աղաքացիական տախարկմանը: առանց խմբագրության գրաւոր համաձայնության, իսախարկ արգելում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրենքի:
Կիլիկիան չեն գրախոսում ու չեն վերադարձում:

AZG

Իրաֆի դեմ ռազմական գործողությունների դիմելու դեմ հանդես եկող Վաշինգտոնի վեց անկախ անկախություն անխուսափելի է դարձրել հակահրախմբային ռազմաքաղաքական գործողությունները ԱՄՆ-ի լիազոր ներկայացուցչի դերը, ինչպես նաև սենսաշոկ, փոփոխականություն և ռազմականություն կախվածությունը նրանից այլ հնարավորություն չի տալիս թուրքիային, ևս անխուսափելիորեն դառնալու վերահաս ռազմաքաղաքական, երբ թուրքական զինվորական իշխանությունները Պենսիլվանիայի հետ կնքվում են երկրի Իրաֆին սահմանակից ռազմաքա-

Մասն ընդհանուր հավանություններ են: «Խաղաղության քաղաքացի», սակայն, կասարվում են նաև մասնավոր հավանություններ: Մինչև որանց անդադրված, նեմ, որ հավանությունների իրականացումն անմիջականորեն թաղանթավորված է այցելությունների արդյունքներով, որոնք, ըստ երևույթին, զոհացուցիչ են: Այլապես թուրքական կենտրոնական թերթերը հունվարի 13-ի համարներում լուրջաբար Թյուրքիայի Բաղդադ կասարած այցին «Կասարյալ խայտառակություն» խորագրերով լինել անդադրված: Ինչու՞ խայտառակություն: Այն դասաճանով, որ երբ

մադրելու շուրջ բանակցություններ են վարում: Մի՞թե սա հակասություն չէ: Գյուլը այդ հարցին դասախոսեց. «Ոչ, դա խոչընդոտ չէ իրաֆյան ճգնաժամն առանց ռազմաքաղաքական հարթափառելու համար: Տարածաշրջանում ոչ մի երկիր, առավել ևս Թուրքիան, ռազմաքաղաքական չի ցանկանում: Խաղաղության մասին նույնիսկ նախագահ Բուրքը է խոսում»:

Թուրքական թերթերը, անդադրված ընդհանուր կասարած այցին, ուշադրություն դարձրին հենց լրագրողի հարցին: Գյուլի 13-ի անվանյալ թուրքական հեռուստատես-

ՈՐԱՅԱՆ ԵՂՆԱԾԱՄ

Տարածաշրջանում Թուրքիայի վարչապետի «խաղաղության քաղաքացի» ձախողվեց

Իսկ պենսիլվանիայի այցելությունը Բաղդադ ավարտվեց խայտառակությամբ

զանքը, օդանավակայաններն ու նավահանգիստներն աներկյան զինված ուժերի սրամարտային սակ դեմ լուրջ թաղանթները, փոփոխական իշխանությունները «Իրաֆյան ճգնաժամն առանց ռազմաքաղաքական հարթափառելու» կարգախոսով դիվանագիական նախաձեռնություն են ցուցաբերում:

Ավելին՝ այդ նախաձեռնությունը զուգորդվում է վարչապետ Արդուլախ Գյուլի Մեծավոր Արեւելի երկրներում քաղաքային թաղանթներին և թեմատիկաբար Զյուրիք Թյուրքիայի Բաղդադ կասարած այցելության հետ: Այլ կերպ թուրքական խաղաղության իշխանությունները, ի սարքություն զինվորականների, մամուլի դիմուկ արտաստեղծությամբ, «խաղաղության քաղաքացի» են կասարում, որդեսպի սարածաշրջան, այսպես կոչված, խուսափի անխուսափելի ռազմաքաղաքացի: Ինչպե՞ս: Գյուլի ռազմաքաղաքացիային չէ նույնիսկ քաղաքացի կասարողներին: Ուրեմն նրանց խնդիրն ոչ թե խաղաղությունն է, այլ «խաղաղության քաղաքացի» վրա արվող փոփոխական հավանությունները:

Եթե մենք Գյուլի հավանությունները համարենք զինվորական իշխանությունների բանակցությունների հետ, ապա ակնհայտ կդառնա, որ Թուրքիան երկակի ֆայթ է կասարում: Ընդ որում, ի հակակիս ԱՄՆ-ի դասաճանքերը բավարարող զինվորականների, կառավարությունը նախաձեռնությամբ ռազմաքաղաքացի հակադրվող ռազմաքաղաքացիներին ընդառաջելու ռազմաքաղաքացիություն է ցուցաբերում, որդեսպի սարածաշրջանում ԱՄՆ-ի լիազոր ներկայացուցչի դերը հնարավոր լինի հակակոնտր Երեւանը եւ Միջին Արեւելում խաղաղության նյութատեղի նոր դերով:

Այս երկու դերերի հակադրումը խիստ անհրաժեշտ է Թուրքիային, այն առումով, որ սարածաշրջանում նրա հետագա մեկուսացումը կասեցնելու հետագա նախադրյալներ է ստեղծում: Դրանով, միաժամանակ, հակահրախմբային ռազմաքաղաքացի մասնակցության ողջ ռազմաքաղաքացիությունը դրվում է երկրի զինվորական իշխանությունների վրա: Այստիպակ փոփոխական իշխանությունների արդեւ քաղաքացիական իրավիճակին հարմարեցնելու, եւ թե հարմարեցման թայմաներում նաեւ ակտիվացնելու այլ երկրի հակազդեցությունից խուսափելու լայն հեռանկարներ:

ԱՄՆ-ն ավարտին է մոտեցնում հակահրախմբային ռազմաքաղաքացի նախադրյալները: Թեւեւ Թյուրքիայի վարչապետ Գյուլի ուղեւորն է սանում Բաղդադ, նախագահ Սադդամ Գուսեյնը նրան ընդունում է միայն վերջին դրոշմով: Գյուլի ուղեւորն է մոտ 2 ժամ 20 րոպե, որի ընթացքում Իրաֆի նախագահը ստանալիներ է հասցեագրում Թուրքիային, ապա է ավելացնում է. «Մենք ռազմաքաղաքացի ռազմաքաղաքացի ենք»:

Ուրեմն ընդունելությունը նույնպես խայտառակություն է: Թեւեւ այդ առումով հասկանական է Իրաֆի փոփոխական թաղանթներին Թախա Զասին Ռամադանի հետ հանդիպման ավարտին կազմակերպված մամուլի համարձակումը, որտեղ փոփոխական ռազմաքաղաքացի նախ հանդիմանում է Թյուրքիային, թե մի կողմից դասադասում են Իրաֆի դեմ ռազմաքաղաքացի, իսկ մյուս կողմից Մոսկվայի եւ Բեռլինի հետ կազմված հավանություններ են անում համագործակցելով ԱՄՆ-ի հետ, ապա է լինում է դաշինքը: Թուրքական թերթերի վկայությամբ, նրա խոսքերը հանկարծակի են բերում Թյուրքիային, եւ նա, չկարողանալով արժանի որեւէ դասաքաղաքացի սալ Ռամադանին, ռազմաքաղաքացի է:

Խայտառակությունը կասարյալ ձախողում է ենթադրում: Ըստ երևույթին եթե ոչ կասարյալ, ապա մասնակի ձախողված լինել է համարել Գյուլի քաղաքային ռազմաքաղաքացի: Օգտվելով առիթից նեմ, որ Թուրքիայի վարչապետն անցյալ քաղաքացի սկզբում եղել էր Միջինում, Երեւանում եւ Գորդանում, իսկ վերջում եղավ Մաուրյան Արաֆիայում ու Իրանում՝ հանդիմանելով այդ երկրների ղեկավարներին: Գյուլի ուղեւորն էր, սակայն Գյուլի ռազմաքաղաքացի անվել կարելուց մամուլի ստույգի իրանցի լրագրողի հետեւյալ հարցն էր. «Գյուլ խաղաղությունից ել խոսում, սակայն, միաժամանակ, ձեր ռազմաքաղաքացի, օդանավակայաններն ու նավահանգիստները ռազմաքաղաքացի գործողությունների համար աներկյան զինված ուժերին սրա-

տության երանցի Անկարայի համալսարանի ֆաղափառության ֆակուլտետի դոկտ. Երիկ Օնուկուրանը հարցը վերագրեց լրագրողի անսեղակությանը, ավելացնելով, որ ԱՄՆ-ը եւ սարածաշրջանի ռազմաքաղաքացիներն ընդհանուր առմամբ գոհ են Գյուլի քաղաքային արդյունքներից:

ԱՄՆ-ի զոհունակությունը հիմն էր սախա ենթադրելու, որ Գյուլի քաղաքային համաձայնեցված է եղել, եւ դա ձեռնարկվել է Իրաֆի դեմ վերահաս ռազմաքաղաքացի նախաձեռնության սարածաշրջանի ռազմաքաղաքացի սրամարտային ռազմաքաղաքացիներին մասնակցելու հարցում նրանց դիրքում: Ընդհանուր առմամբ նրա ղեկավարումը ծագումն արագացնելու է հնարավորության սահմաններում նրանցից հակահրախմբային դաշինքի ձեւավորելու մասնավոր հավանություններով: Ի դեպ, քաղաքային նախադրյալին երդողանը, ի դասաքաղաքացի Վաշինգտոնի դասաճանքերին, ասել է. «Իրաֆում ռազմական գործողությունների Թուրքիայի անմիջական մասնակցության համար անհրաժեշտ է, որի ձեւավորվի հակահրախմբային կազմակերպությունը արաքական այնպիսի երկրների, ինչպիսիք են Միջին, Երեւանը եւ Մաուրյան Արաֆիան»:

Ուրեմն Գյուլի քաղաքային ռազմաքաղաքացի համաձայնեցված լինելուց, ընթացք է նաեւ երդողանի սցենարով: Այս անձնով հանդերձ, լինել է նեմ, որ Իրաֆի դեմ վերահաս ռազմաքաղաքացի ենթադրյալներն երդողանը չէ, այլ սարածաշրջանի ռազմաքաղաքացիներին դիրքում: Դրանցից Գորդանը, ինչպես Գյուլ էր սկզբից այցելությունը, հայտնել է հակահրախմբային ռազմաքաղաքացի շնորհակցելու իր որոշումը: Թեւեւ Թուրքական հեռուստատեսությունը որեւէ սեղանակցություն չի հարցրեց, սակայն ենթադրել է, որ չի մասնակցի նաեւ Իրանը: Ինչ վերաբերում է Միջինում, ապա նա, ըստ երևույթին, դեռեւս չի կողմնորոշվել, բայց եւ այնպես, ԱՄՆ-ի համար անկարելի կողմնորոշումից, հազվի թե վստահելի լինի: Իսկ Երեւանում ու Մաուրյան Արաֆիան նախընտրում են առայժմ լռել: Ուրեմն որան էլ վարչապետ Գյուլի քաղաքային ձախողվել, ԱՄՆ-ի սարածաշրջանի ղեկավարների մեջ, որդեսպի վստահելի երկիր, Թուրքիան դասաքաղաքացի է իր սեղը:

ՎԱՍԻՍ ԶԱՐԵԲՅԱՆ

Իրաֆում սեսչական ստուգումները կարող են տեւել 1 տարի

Ասումային ենթադրյալների միջազգային գործակալությունում զեմում են, որ Իրաֆում միջազգային սեսչական աշխատանքները կարող են տեւել մեկ տարի: Այդ մասին Վիեննայում CNN-ի թղթակցին հայտարարել է գործակալության ռազմաքաղաքացի Մարկ Գվոզդեցկին: Նրա խոսքերով, Իրաֆը ցաս մեծ երկիր է, ուստի «փորձագետները լինել է այցելել եւ ստուգել քաղաքացի օբյեկտներ»: Ըստ որում, դրանց ստուգումները հնարավոր չէ իրականացնել մեկական այցելության ընթացքում:

Գվոզդեցկին նեմ է, որ ԱՄԿ-ի Անվանագրության խորհուրդը հակված է միջազգային սեսչական անհրաժեշտ ժամանակ սրամարտային ստուգումների համար:

AP-PHOTOURE

Գործակալության գլխավոր սեսչական Մոհամեդ ալ Բարադեյն իր հերթին աներկյան «Թայմ» քաղաքահանդեպին սկզբ հարցազրույցում այն սեսչական է արտաստեղծել, թե Իրաֆ «դեռ հեռու է» սեփական ուժերով միջուկային զենք սեղծելուց: Բարադեյի կարծիքով, եթե Իրաֆն նույնիսկ հաջողված լինի թափանցել միջուկային զենքի սեղծման համար անհրաժեշտ նյութերը, դարձյալ «6-12 ամիս կոտահանվի» մնան զենքի արտադրության համար:

Ի դեպ, Բարադեյի խոսքերով, սրան լույս ենթադրություններ են: Նա հույս է հայտնել, որ ԱՄՆ-ը մյուս երկրներից չի թափանցում Իրաֆի զանգվածային բնաջնջման զինատեսակներին առնչվող ինչ-ինչ

սեղծելություններ: Եթե դրան կան, ապա ԱՄՆ-ը «դասաքաղաքացի է մեկ հայտնել», ասել է նա: Գյուլի սեսչական դեմ, Բարադեյը ձեռնարկ է մնացել Իրաֆի վերաբերյալ կոնկրետ հետաքննություններ անելուց: Նրա կարծիքով, այդ երկիր համար «դժվար կլինի թափանցել միջուկային զենքի սեղծման լայնածավալ ծրագրերը»:

Բարադեյը հույս է հայտնել, թե ԱՄՆ-ի ջանքերն «ուղղված են Իրաֆի վրա ճեման ուժեղացմանը» եւ ոչ ավելին: Նա իրաֆիներին հորդորել է լիովին գործակցել միջազգային սեսչական հետ, ոչինչ թափանցել, եւ այդ դեմում նրանց վրա չեն հարձակվի:

Պ. Բ.

Տնդկացիները 137 մլրդ դոլար են տախանջում 115 տարվա կողոպուտների դիմաց

Վեճը բարունակվում է մեկ դարից ավելի: Բայց առաջին անգամն է, որ Ամերիկայի բնիկներն ԱՄՆ դաճնային կառավարությունից կոնկրետ գումար են տախանջում: «Լիբերտիան» թերթը սեղծակցում է, որ ընթացիկ քաղաքակ սկզբին ավելի քան 300 հազար հնդկացիներ Վաշինգտոնի դասարան ներկայացրած հայցով 137 մլրդ դոլար են տախանջել ներքին գործերի նախարարությունից: Գայք վրոնքերը մղում են, որ կառավարությունը այդ գումարն իրենցից գողացել է հնդկացիների հողերի քաղաքացիական 115 տարիների ընթացքում:

Գնդկացիական ռազմաքաղաքացիները 1887 թ. ընդունած հրամանագրով Կոնգրեսը որոշեց բնիկների ռեզերվացիաների քաղաքացիական ճեմանը: Գնդկացիների գործերի գրասենյակի միջոցով համընդ ներքին գործերի նախարարությանը: Օրենքի համաձայն, հնդկացիների հողերում համ քաղաքացիական կամ նույնիսկ բնակային հասելու համար ընկերությունները նախ լինել է կառավարական արտադրող ստանային: Եկամուտների կառավարումը վստահված էր Գնդկացիների գործերի գրասենյակին, որը լինել է սեփականատերերին վճարել Indian Trust կոչվող հիմնադրամի միջոցով:

Մինչեւ օրս գործող այս համակարգը սասնամյակներ բարունակ քաղաքացիական ռազմաքաղաքացի ճեման է սկզբ: Չնայած համակարգը քաղաքացիական հնդկացիները մղում են, որ արդարադասության նախարարությունն իրենց չի վճարում հնդկացիական ճեմանակությունների իրական եկամուտները: Կառավարությունը խուլ է ձե-

լանում եւ մղում է, թե բանավեճը հիմնադրվել է 1996 թ. հնդկացիները հայցով արդարադասության նախարարությանը մեղադրեցին խաբուրյալ մեջ, բայց չնեցին իրենց կրած վնասի կոնկրետ գումարը: Երկուսուսու օրը ԱՄՆ-ի Վաշինգտոնի դասարան ներկայացված հայցը վերոհիշյալ դասարան ներկայացրած հայցով 137 մլրդ դոլար են տախանջել ներքին գործերի նախարարությունից: Գայք վրոնքերը մղում են, որ կառավարությունը այդ գումարն իրենցից գողացել է հնդկացիների հողերի քաղաքացիական 115 տարիների ընթացքում:

Ըստ «Լիբերտիանի», սկզբից դասական գործը կարող է լուրջ անհանգստություն տաճանել նախագահ Չորջ Բուշի վարչակազմին: Արդեւ 1994 թ. Կոնգրեսը ներգործնախարարությունից տախանջել էր բարեփոխել Indian Trust հիմնադրամը եւ փոխել նրա հավանական մեթոդները: Բայց ոչինչ չարվեց: Գնդկացիների գանգաներով գրադող դասավոր Ռոյա Լամբերը 2002 թ. վերջերին ներգործնախարարությանը մեղադրեց «կասարյալ անիրազկելության եւ հնդկացիների հարցի աղետալի սեղծման» մեջ: Նրա խոսքերով, «որոշ խնդիրներ կազմված են խաղախուրյալ ու կառավարության հետ եւ լինել է արդարության մնությունը ներկայացված»:

Եթե առաջիկա ամիսներին չի աջողվի «ընկերական կարգով» համաձայնության հասնել, ապա մինչեւ տարիներ հարկ կլինի հարցը մնալու դասարանում:

Պ. Բ.

ԱՄՆ-ը կօգնի ԿԺԳ-ին, եթե նա հրաժարվի միջուկային ծրագրից

ԱՄՆ-ը դասարան է ԿԺԳ-ի հետ դասարանական բանակցություններ սկսել եւ համաձայն է մնալույն առնել ներկա ճգնաժամի հարթափառման ուղիները: Այդ մասին CNN գործակալությանը սկզբ հարցազրույցում հայտարարել է ԱՄՆ ռազմաքաղաքացի օգնական Ջեյմս Բելլին: Նա ընդգծել է, որ ԿԺԳ-ի միջուկային ծրագրի հարցի լուծումից անմիջապես հետո «կարող է հնարավորություն սեղծվել, որդեսպի ԱՄՆ-ը, մասնա-

վոր ներդրողներ, ուրիշ երկրներ Գյուլիային կորեային օգնել ենթադրյալի առաջադրում»:

Բելլին այդ հայտարարությունն արել է երկր Գարաֆալի կորեայի նորընտիր նախագահ Ռո Մու Գյուլին հետ ունեցած հանդիպումից անմիջապես հետո: Ավելի վաղ ԿԺԳ ներկայացուցիչների հետ ոչ դասարանական բանակցություններ վարած ԱՄՆ ենթադրյալի նախկին նախարար Բիլ Ռիչարդսոնը հայտարարել

էր, թե Գյուլիային կորեան դասարան է բանակցությունների, չնայած այդ երկրի ղեկավարության ռազմաքաղաքացի արտաստեղծություններ: Ռիչարդսոնի խոսքերով, հյուսիսկորեացիները դասարան ուրիշ ձեւով են բանակցում եւ ինչ-որ բան ձեւով բերելու նպատակով հավելյալ խաղախուրյալ են օգտագործում ու ռազմաքաղաքացի հայտարարություններ անում:

Պ. Բ.

Ամսփաթեթ է հեռուստահաղորդումների լեզվի վիճակը: Հեռուստահաղորդող կարո՞ւ է մնում գրագետ, կամոնավոր, ամփաթառ հայերենին: Այս վիճակը նոր չէ, սկսվել է «Գեօրգե-նիցից», «Դիվաղադարից», «Հմայիլից» ու համառոտ բառերով «Յոնից» ու «Ծոփց ծո Հայաստանի», «Նոսալիկ», «Զինուժ», «Սեխը», «Բլյուն-բլյուն» մասնությունները՝ եւ այլ հաղորդաբեկներում: Ի՞նչ լեզվական խեղկասակություններով են եթերաժամը լրացնում «Բեռնարդ շոտի» ծածուկություններով ծանծաղունող հաղորդավարները՝ փողոցի հայիտախառն լեզվով եթեր մեծելով անվայել անեկոյտներ:

«Գնեցե՛ք Ս. Միխայելյանի տետերիզները, եւ ձեր տունը խին-

ժողովածուներում, ահա մի ֆանի օրինակ: «Մենք խրվել ենք բիրիլական այս ծ...ի մեջ, դադարեցրե՛ք այս ֆ...ի մեջ», «Ինչո՞ւ ցած բերին զլուխն այս բրոնզե, երբ հերթի էին 57 բոգեր» (Ա. Շեկոյան, «Անտի-դոկտրինա», էջ 41/71), «Կա՞ փառք, թե՛ չկա: Եթե կա՞ որե՛նդ է, ոչ թե մեծեղու ամենը հեծույի՛ն» (Ռ. Սարգսյան, «Կյանք հավելյալ», էջ 71):

Անցյալի մեր ողջ գրականության մեջ նույն անգամ չկա անդադար, սանձազերծ այն խոսքի, որը որակ է կազմում նորոջ «բանաստեղծների» ժողովածուներում: «Եղունգներս վաղուց չեմ կրծում, որովհետեւ զբաղված եմ այս «ծեռնաբանությամբ»: «Սեր իմ, սփռվե՛րս, որ բացել եմ լիզելու համար եմ» (Ն. Ավետյան, «Փնթի սողեր», էջ

հանգրով, անճաշակ դասերներով ու համեմատություններով: Խոսքս երկարեց, չեմ կարող դրանց անդադարեցնել, բայց անգոր եմ ցատում ու գայրույթս գուրջ բավականին թվով լեզվական այն «զոհարների» նկատմամբ, որտեղ առկա է ասվածանարությունը, ասվածախախտումը: Ահա միայն մի երկու օրինակ. գրիչը նոր-նոր ձեռնն առած բանաստեղծը գրում է. «Մի կեղծ ասված դարանակալ, հոգով դահիճ» (Լ. Անթառնյան, «Սոռոգվածների երգը», էջ 4), «Եվ ասված դաժան, ճասնադաշիկ անգամ, երկուն վճիռ կայացնող մարդ դասավորից» (Կ. Ռաֆայելյան, «Երբ գիշերանա», էջ 16): Գի՛տե՛ք, թե ի՞նչն է դասճառը, սարիներ առաջ միջին սերնդի ներկայացուցիչն Աստու մասին գրել էր. «Նա չի

Նկարչի սանր բացվեց գեղարվեստի ակադեմիայի ուսանողների ամառային ցուցահանդեսը

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆԴՐՈՒՄ: Հայաստանի նկարչի տանը բացվեց երեւանի գեղարվեստի ակադեմիայի ուսանողական խորհրդի կազմակերպած ամառային ակադեմիայի ցուցահանդեսը, որին մասնակցում էին 6-7 ամբիոնների (դիզայնի, գեղանկարի, գրաֆիկայի, ֆանդակի, մոդելավորման եւ այլն) 2-6-րդ կուրսերի մոտ 200 ուսանողներ:

«Ցուցահանդեսը մեծ ջերմություն կա՛ այսօր ներկայացվում են մեր առաջին նկարիչների, միութային-անդամների աշխատանքները»,- բացման խոսքում ասաց Հայաստանի նկարչիչների միության նախագահ Կարեն Աղամյանը: Նա նշեց, որ իր սերնդակիցների ստեղծագործություններն այն ժամանակ չէին ցուցադրվում միութային դահլիճներում, եւ այժմ փորձ է արվում լրացնել այդ բացը:

Ակադեմիայի դրոնեկսոն Ավետյան

Գեոգրայանը շնորհակալություն հայտնեց ուսանողներին նոր սարվա առաջին օրերին մասնակցած «հրաշալի նկարի» համար: Նա նշեց, որ ցուցահանդեսն ուսանողների՝ սարիներ բառերով արվեստի բնագավառում ստացած գիտելիքների վկայությունն է, ինչպես նաեւ՝ գեղագիտական ծագակի, փիլիսոփայական ընկալման, կենսահաստատման արտահայտությունը: «Խորհրդանշական է, որ աշխատանքները ցուցադրվում են այս դահլիճում, քանի որ սա ուսանողների մուտքն է մեծ արվեստ»,- ասաց Ս. Գեոգրայանը:

Ակադեմիայի ուստիորդի նախագահ Արման Ծառուցյանը շնորհակալություն հայտնեց դրոնեկսոնի աշխատանքներին, խորհրդի անդամներին՝ աջակցության եւ կատարած աշխատանքի, իսկ ՀՄՍ նախագահին՝ ակադեմիայի դարձած հյուրընկալության համար:

Էլվիս Փրեսլիի ռոյալթի ու կիթառը վաճառվել են 1,3 մլն դոլարով

«Բլու մուն գրուդ» երաժշտական ընկերության ղեկավար Մայլ Մուցիոն 1,3 մլն դոլար է վճարել ռոմանտիկ արվեստի Էլվիս Փրեսլիի երաժշտական մի ֆանի գործիքների ձեռքբերման համար: BBC-ի հաղորդման համաձայն, նրա գնած գործիքների մեջ են էլվիսի կիթառը եւ Knabe ֆիրմայի արտադրած դաճանամուրը: Գնված իրերը դասակարգվում էին մեծֆիլիպսի երաժշտական դրոնեկսոնի Ռոբերտ Ջոնսոնին եւ նրա գործընկեր Լարի Մուսին: Նրանց խոսքերով, ողայն էլվիս Փրեսլիի «Գրեյսլենդ» կալվածում դրված է եղել մինչեւ 1969 թ., երբ կինը՝ Պրիսիլլան, նրան Steinway մակնիշի ողայն նվիրեց ծննդյան օրվա առթիվ:

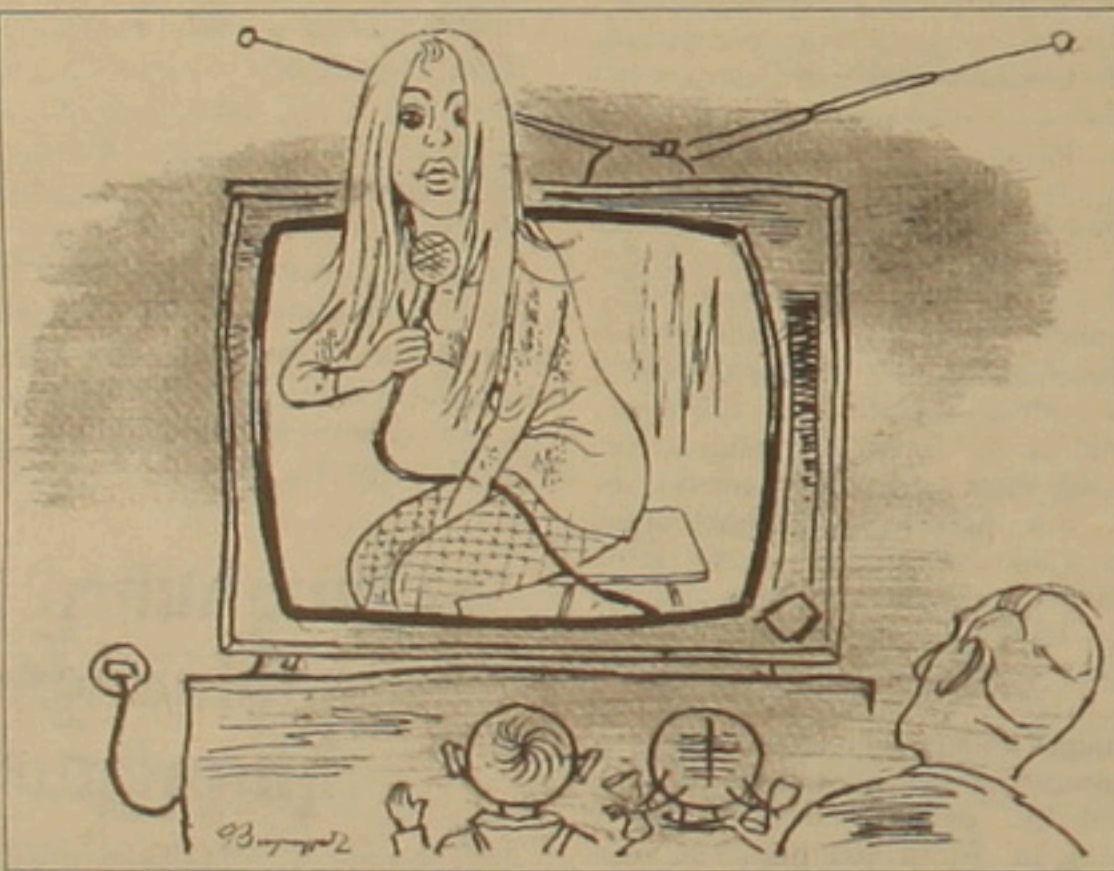
Մայլ Մուցիոն լրագրողներին հայտարարել է, որ իր ձեռք բերած երաժշտական գործիքները տեղ են գրադեցնելու Դիսնեյլենդում՝ ռոմանտիկ բանգարանի ցուցահանում:

ԿԱՐԾՈՒՆԵՐ

Խեղաթյուրվում է լեզուն հեռուստատեսությունում, բանաստեղծություններում Աստու գաղափարը

«Ազգ» թերթի հունվարի 10-ի համարում տղազել էինք Սիմոն Բաղդասարյան-Թափալցյանի «Ազգային լեզուն անուշադրության դասադարձելու եւ դա հեծեալների մասին» հոդվածը, որը վերաբերում էր ՀՀ Ազգային ժողովում հայոց լեզվի խեղաթյուրումներին: Այս անգամ բանասերն իր մտախոհություններն է արտահայտում հեռուստահաղորդումներում հայոց լեզվի խեղաթյուրման առիթով:

ղով կլցվի», լսում ենք էկրանից: Կիրակի օր է, թափնված խցիկի Միխայելյանը հյուր է գնացել «Պոնչոյին» եւ ահա էկրանից հոսում է իմիջ տարի, կարթասով ձվածեղ, բեմին ստոյ սալ, ռեզկի անակնկալ, նասուլնի գիր, ուրե՛ծղեմնի ախորժակ, նաղիժոնի մարդ եւ այլն, եւ այլն:

33, 39): Ծանրախար է անում եղկելի այն վերաբերմունքը, որ որոշ «դոնեներ» դրսևորում են իրենց իսկ զբաղմունքի նկատմամբ: «Եվ ո՞նց ենք փրկում արդամանները, ի՞նչ արդամաններ, իսկը դոնե գիա» (Նույն, էջ 37):

Լեզուն լոկ բառերի, ֆեռկանական օրենքների ժողովածու չէ, լեզուն, ամենից առաջ, գաղափարախոսություն է, ճրամաբանություն ու մտածողություն:

Մինչդեռ բանաստեղծությունների ժողովածուներից շատերը ողողված են անմիտ, անիմաս բռնա-

ուզում երեւալ, ինչպես դոնեֆիլի դերասանուհու սրկված կուրծք, ծանրամարտիկի ֆրիմ» (Էդ. Միլիտոյան, «Նոր թվարկություն», էջ 99), ոչ ոք չասաց, թե աչիդ վերելը ունի կա, ոչ ոք չհանդիմանեց, թե աշխարհում առաջին ֆրիսոնեությունն ընդունած ասվածաստեղծ, ասվածադաճ ազգ ենք, այդդիսի բան գրել չի կարելի, անթ է:

ՍԻՐՈՒՑ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ-ԹԱՓԱԼՅԱՆ
Բանասիրական գիտությունների թեկնածու

Տոնկոնգում կառուցվում է չինական Դիսնեյլենդ

Կիրակի օրը Տոնկոնգում հանդիսավոր արարողությամբ սկսվել է չինական առաջին Դիսնեյլենդի շինարարությունը: BBC-ն հաղորդել է, որ արարողությանը ներկա են եղել ամերիկյան Walt Disney ընկերության ներկայացուցիչները, Տոնկոնգի կառավարության անդամները, այլ դասո-

կա ձեռք բերել բաժնեմասերի մեծ մասը եւ Եսիույթ ակնկալել: Շինարարությունն ավարտվելու է 2006 թ.: Երբ արդյունք է, որ չինական Դիսնեյլենդ կայցելեն սարեկան 5 մլն չինացիներ (իմենականում միջին խավի ներկայացուցիչներ), ինչպես նաեւ օտարերկրացի հյուրեր:

Նական անձինք: Ավանդական չինական դարերին զուգահեռ հյուրերին զվարճացնում էին Միլի Մաուսը, Պլուտոն, Սոլիակաձյունիկը եւ 7 բոլկները:

Չինական թեմասիկ զբոսայգին ստեղծվում է ավելի քան 100 հա չորացված ծովային հասակի վրա: BBC-ի տվյալներով, Տոնկոնգի կառավարությունը 13 մլրդ դոլար է ներդրել շինարարությունում, ինչը թույլ

Տոնկոնգում ընդդիմությունը լննադատել է թեմասիկ զբոսայգու կառուցման նախագիծը: Ծառերը կասկածում են, թե այն կարող է վերախուժացնել անկում աղբոջ սննտական կյանքը: Բացի դրանից, հոնկոնգից չեն կարողացել երաժիշտներ ստանալ, թե համաման թեմասիկ զբոսայգի չի կառուցվի նաեւ Տոնկոնգի մրցակից Շանհայում:

Տունվարի 17-ին Ֆիլիստինյանի մոսկովյան համերգով կմեկնարկեն Արամ Խաչատրյանի 100-ամյակի հորեղյանական հանդիսությունները

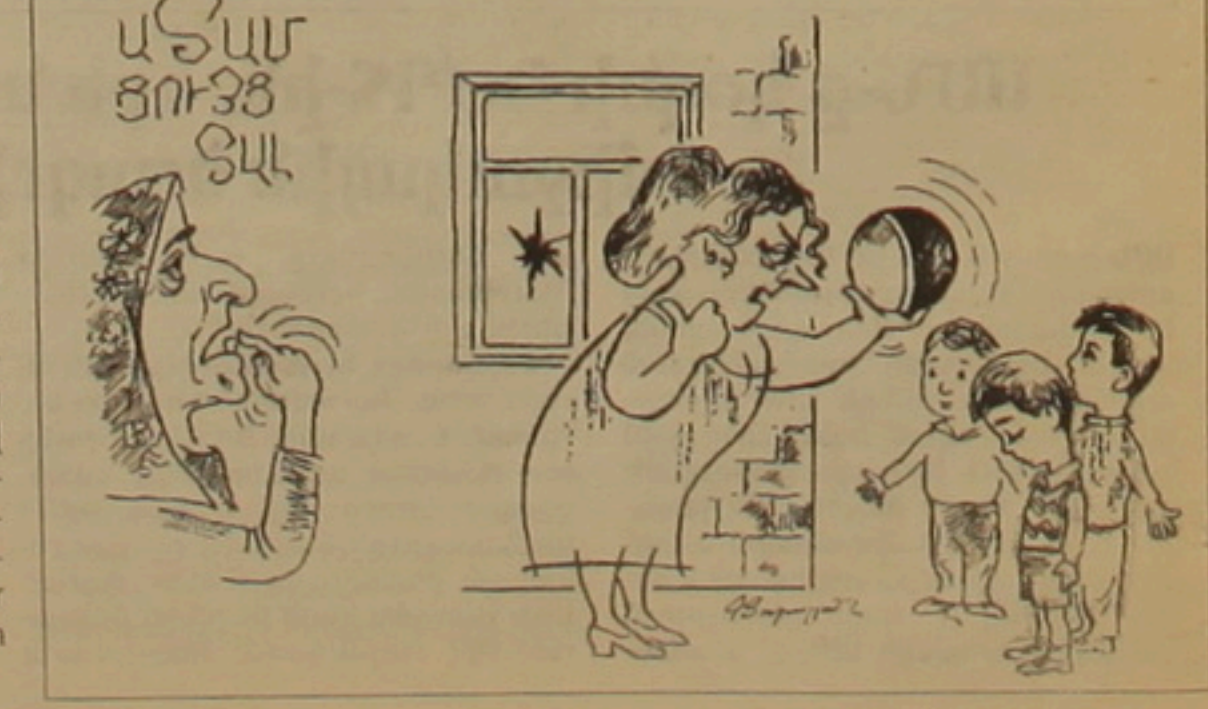
ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏՄՊԱՆ: Հունվարի 17-ին Մոսկվայի Սեծ քաղաքի թեմում Հայաստանի Պեսական ֆիլիստինյան նվագախմբի համերգով կմեկնարկեն մեծ կոմպոզիտոր Արամ Խաչատրյանի 100-ամյակին նվիրված հորեղյանական հանդիսությունները: Ինչպես հայտնի է ֆիլիստինյանի մամուլ փարոդար Նարեկ Թովմասյանը, գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր Էդուարդ Թովմասյանի ղեկավարությամբ նվագախումբը Ռուսաստանի մայրաքաղաքում կկատարի

ի հաչատրյանի ստեղծագործությունները սյուիտներ «Գայանե» եւ «Սոլարակ» բալետներից: Համերգի կազմակերպիչներն են Ռուսաստանի Դաճնության եւ Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարությունները, ՌԴ-ում ՀՀ դեսպանությունը, Միջազգային մշակույթային կենտրոնը: Համերգին ներկա կլինեն ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը եւ ՌԴ նախագահ Վլադիմիր Պուտինը:

Նարեկ Թովմասյանը տեղեկացրեց նաեւ, որ մոսկովյան հյուրախա-

ղերից հետո Հայաստանի ֆիլիստինյան նվագախումբը կմեկնի Միացյալ Արաբական Էմիրություններ՝ Երուսաղեմից: Արամ Խաչատրյանին նվիրված հորեղյանական համերգների շարքը: Հունվարի 26-ին նվագախումբը հանդես կգա Դուբայի «Media city» սրահում կատարելով սյուիտ «Սոլարակ» բալետից, հաչատրյանի Դաճնությանը կոմպոզիցիոն (մեմորիալար Արմեն Բաբախանյան), Մուսորգևսկու «Պատկերներ ցուցահանդեսից» շարքը եւ Ռավելի «Բոլերոն»:

ԾԱԳՐԱՆԿԱՐԾԻ ԱՇԽԵՐԿՈՎ

ԱՂԵՏԵՐ

«Տաջորդ սերունդը թարսավոր է փրկել աշխարհը»

Ընդգծվում է Worldwatch Institute-ի հաշվետվության մեջ

Վաշինգտոնի Worldwatch Institute հետազոտական հաստատության «Աշխարհի վիճակը» հերթական 2003 թ. հավելվածի մեջ, որը նրա 20-րդ ամենամյա զեկուցագիրն է, շեշտվում է, որ մարդկության առաջիկա 1-2 սերունդները թարսավոր են փրկել աշխարհը, այլապես մեր մոլորակը կզրուկի դժբախտությունների և կենսաբանական այլասերման անդունդը:

Բնապահպանության գերազանցող, միջավայրի աղտոտումը և բնական զոհերի ոչնչացումը շարունակվում են սղառնալի մոլորակի կյանքին, նշվում է հավելվածի մեջ: Իրավիճակը սրընթաց վաթսրանում է, քանի որ վճռական գործողություններ չեն ձեռնարկվում:

Աշխարհում առավել սազմադասարան խնդիրներից մեկն այն է, որ 420 մլն մարդ ապրում է թիսակա հողահանդակներից զրկված երկրներում, որոնք ստիպված են մթերքներ ներմուծել: Մոտ 1,2 մլրդ մարդ (մոլորակի բնակչության 1/5-ը) աղիացության մեջ է և օրական 1 դոլարից քիչ ավել եկամուտ ունի:

Նոր զարգացող երկրներում գյուղատնտեսական հանդակների 1/4-ն ուժաստատ է եղել: Ընդամենը գլխավոր քարոզչությունը ոչ թե հողերի բացակայությունն է, այլ ջրի դեֆիցիտը: Ավելի քան 500 մլն մարդ ապրում է աշխարհի չորային շրջաններում: Մինչև 2025 թ. նրանց

թիվը կարող է հասնել 3,4 միլիարդի: Այդ բնակչության աշխարհի բնակչությունն աճած կլինի 27 տոկոսով, ինչը կհանգեցնի սոցիալական և էկոլոգիական անկայունության:

Տաջորդ խնդիրներն են մոլորակի ընդհանուր ջերմաստիճանի բարձրացումը, մթնոլորտում ածխաթթու գազի ավելացումը, որի ներկայիս մակարդակն ամենաբարձրն է վերջին 420 հազար տարում: Երջակա միջավայր են արձանագրվում ավելի քան թունամյուսեր, վսանգավոր թափոնների համաաշխարհային ծավալները կազմում են տարեկան 300 մլն տոննա:

Անչափ մտահոգիչ է բնական կյանքի թափանցան համակարգերի վիճակը: Աշխարհում մնացած անտառների 30 տոկոսը մասնատված է անկումային վիճակում է, իսկ չվերահսկվող հատումներն անդառնալի կորուստներ են թափանցում: Վերջին դարում ճահճադաշտերի մակերեսը կրճատվել է 50 տոկոսով: Միաժամանակ կորսված խութերում նվազել է ձկնատեսակների թիվը, ջրերն աղտոտվել են, սարածված են հիվանդություններ:

Կաթնասունների բոլոր տեսակների 1/4-ը և թռչնատեսակների 12 տոկոսը հայտնվել են անհետացման վտանգի սակ: Դրական երևույթներից է ենթադրվում վերա-

կանգնելի աղբյուրների սեխնուղի-գիաների սեղծումը, որոնք կարող են նվազեցնել մոլորակին սղառնացող աղետները: Մակայն այդ սեխնուղիները դեռևս լայն տարածում չեն գտնում:

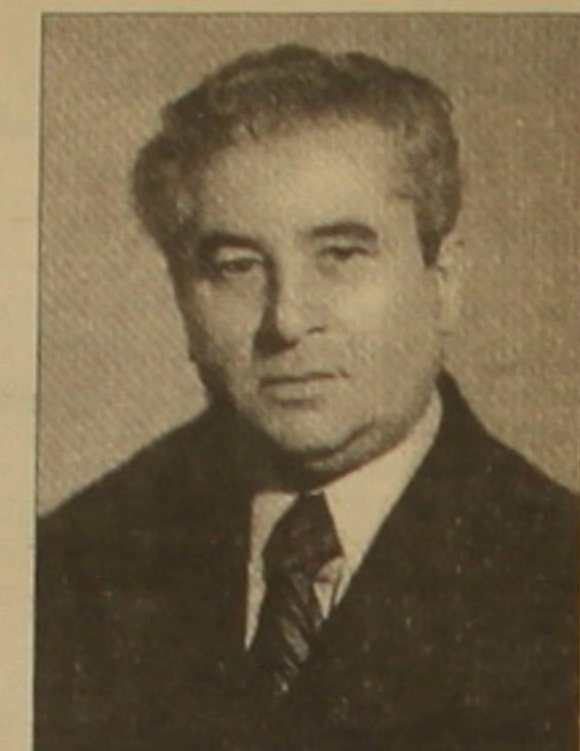
Լեռնահանգային արդյունաբերությունը սղառնում է արձանագրվող ամբողջ էներգիայի 10 տոկոսը, թունավոր թափոններով աղտոտում օրջակա միջավայրը, անտառներն ու ջրերը: Այստեղ որոշե լուծում առաջարկվում է արձանագրության արգասիքների և թափոնների կրկնակի օգտագործումը:

Տաջորդ խնդիրը մեծ ֆաղաների հյուղավանդներն են, որոնք սարվում են լեռնալանջերին, հեղեղման ենթակա և արձանագրված թափոններով աղտոտված գետերի ափերին: Չյուղավանդների բնակիչներն աղում են բնական աղետների և հիվանդությունների մեծական աղբ արձանագրում: Իժխանությունները թարսավոր են բնական կենսապայմաններ սեղծել նրանց համար:

«Ձերմոցային էֆեկտի» հետեանում 1988 թ.-ից ի վեր մոլորակի սառույցների հալման մակերեսը կրկնապատկվել է: Չամաշարային օվկիանոսի և ծովերի մակարդակը մինչև 2010 թ. կարող է բարձրանալ 27 սանտիմետրով ջրածածկ անելով զգալի տարածումներ:

Պ. Բ.

Միջայել Աբգարի Չայրիյան

Կյանքից 79 տարեկանում հեռացավ հանրապետության ծանայված մանկաբույժ, երեխաների առողջության թափանցության անխնայ մեակ, բոլորի կողմից սիրված և հարգված Միջայել Աբգարի Չայրիյանը:

Նա իր հոգին, մասնագիտական բարձր հմտությունը բուրջ 60 տարի սիրով նվիրաբերեց մասաղ սերնդի առողջությանը:

Մ. Չայրիյանը 40 տարի շարունակ ղեկավարեց 2-րդ մանկական կլինիկական հիվանդանոցի նորաձինների բաժանումը:

Իր մարդկային անբասիր և անկրկնելի կերպարի համար նրան հարգում և գնահատում էին հանրապետության առողջապահության հանակարգի, մանկական կլինիկաների գործընկերները, նրա փոփոխ բարեկամներն ու նրանց ծնողները:

Նա օժտված էր բացառիկ քննչի ընդունակությամբ և հոգեբանական հմտությամբ և միայն այն ժամանակ, երբ ժողով էր լուսավորում աղախնված երեխայի և նրա մոր դեմքը:

Վասակավոր բժիշկ Մ. Չայրիյանի 60-ամյա աշխատանքային գործունեությունը մեր երկրի առողջապահական կառույցներում եղել է

օրինակելի և վարակիչ բոլոր նրանց համար, ովքեր եղել են նրա կողմին, սովորել են նրանից և յուրաքանչյուր մարդու հանդեպ նրա հոգուն կուսակված անսահման բարությունը:

Չմայիչ և անզուգական մարդու՝ Մ. Չայրիյանի թաղանթ և անմոռաց հիշատակը միշտ վառ կմնա նրա հարազատների, ընկերների և բոլոր նրանց սրտերում, ովքեր ծանայում էին նրան:

Մ. Չայրիյանի հոգեհանգիստը տեղի կունենա ս. ք. հունվարի 16-ին, հինգշաբթի օրը, ժամը 18-ին, իսկ հուղարկվողությունը՝ ուրբաթ օրը, հունվարի 17-ին, ժամը 14-ին:

Չասցեն՝ Կոմիտասի թղթոցա, 23 շեն, բն. 43

«Բախվեցին» ակումբը Մոսկվայում

ՔԱՐԵՒ, 13 ՅՈՒՆԻՒՄ, ԱՅՅԱՆ ՏՄՊԱՆ: 2002 թ. դեկտեմբերին Մոսկվայում հիմնվել է «Բախվեցին» ակումբը, որը կոչված է իրականացնել Ռուսաստանում և աշխարհի այլ երկրներում բնակվող աղբյուրներից իրավունքների և Եսիերի թափանցությունը:

Ինչոժես գում է աղբյուրական «Ձերկալո» թերթը, ակումբը նրանակ է հետադարձում իրականացնել Աղբյուրանի թեժական Եսիերի լոբիինգ:

Ակումբի նախագահ Ջամիլ Մադիբեկովը հայտնել է «Ձերկալոյին», որ ակումբը ծառայելու է արժատանաբանակ աղբյուրների միավորմանը, նրանց հոգեբանական և գաղափարական համայնքում:

Ինչոժես նեել է Մադիբեկովը, այդ նրաակին հասնելու համար ակումբը թափանցվում է իրականացնել բազում մեակութային-լուսավորչական բնութի միջոցառումներ, որով

համայն աղբյուրանցիներին կարողվի աղբյուրանական մեակութը:

Այս կադակցութայնը նա աղբյուրանցի թափանցաներին առաջարկել է սահմանել «Բախու ֆաղախ օր»:

Մադիբեկովի խոսքերով ակումբը մեայիր է իր կազմում ընդգրկել ծնունդով բախվեցի մոսկվայաբնակ այնոխիսի հոչակավոր անծանց, ինչոխիսի են էմանուել Վիտորգանը, Վիտալի Վուլֆը և Լարիսա Դուլինան:

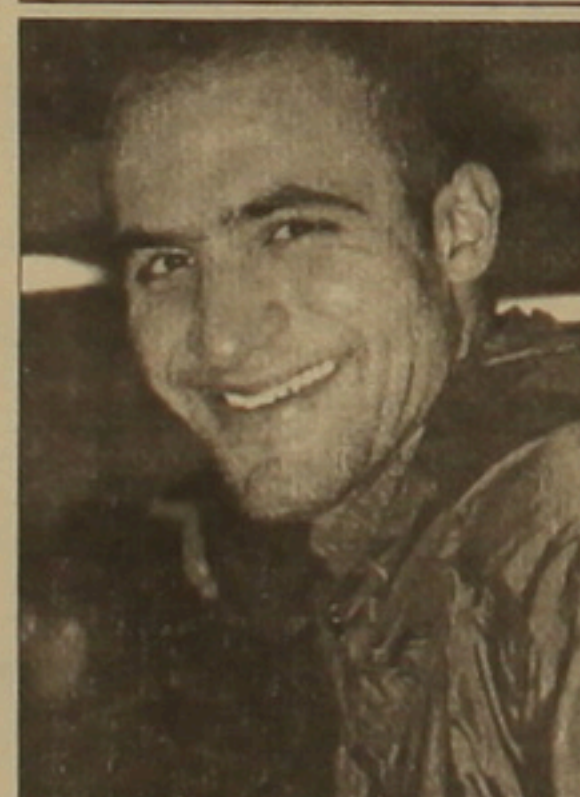
ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երեանի ֆաղաթեարանի թեժական սեփականություն հանդիսացող հողամասերի վարձակալության և օտարման մրցութային ու աճուրդային հանձնաժողովը հայտարարում է կրկնամրցութային և կրկնաճուրդային ֆաղաթեանական հողերի վարձակալության և օտարման համար հետեյալ նրաակներով:

Աճուրդով օտարման տրամադրվող			
N Գողամասի հասցեն (գեակելու վայրը)	Ծածկագիրը Մակերեսը մ	Նրաակը	Մեկնարկային գինը հազ. դրամ
1. Երազի փող. հ. 6 շենին հարող սարած	Ա 02-39 1200	բնակելի տան Եինարարության համար	1758.0
Մրցութով վարձակալության, գնման նախադասվության իրավունքով տրամադրվող			
N Գողամասի հասցեն (գեակելու վայրը)	Ծածկագիրը Մակերեսը մ	Նրաակը	Տարեկան վարձավճարի չափը հազ. դրամ
2. Աշարակի խճուղու սկզբնամասի ծախակողմյան հասվածուն	Ա 02-256 2000	առեւտրի տրախի Եինարարության համար	1034.0
			Վարձակալության, գնման նախադասվության իրավունքի մեկնարկային գնի չափը՝ ԱԱՆ դոլարին համարժեք դրամ 4000.0

*2002 թ. դեկտեմբերի 26-ին «Ազգ» թերթում (հ. 238/2683) տղագրված հայտարարության ցանկի հ. 26 (ծածկագիր Ա 02-316) և հ. 36 (ծածկագիր Ա 02-259) աճուրդով վարձակալող հողամասերի մեկնարկային գները կարղալ համադասախանաբար՝ 3076.5 հազ. դրամ և 6900 հազ. դրամ:

Աճուրդին և մրցութին մասնակցելու իրավունք ունեն
ՀՀ ֆաղաթեաններն ու իրավաբանական անձինք և ՀՀ օրենսդրութայնը սահմանված հողի սեփականութայն իրավունքի այլ տութեկներ և հողօգտագործողներ:
Մրցութի և աճուրդի թայնամաների մանրամասներին ծանոթանալու ու հայտ ներկայացնելու համար դիմել երեանի ֆաղաթեանի ֆինանսանեստագիտական վարչություն (տեյնակ 309, հեռ.՝ 54-18-62):
Մրցութը և աճուրդը կայանալու են 2003 թ. փետրվարի 7-ին, ժամը 16:00-ին, Երեանի ֆաղաթեանի ֆաղաթեանում: Հայտերի ընդունումը դադարեցվում է նեված ժամկետից երեք աշխատանքային օր առաջ:
ՄԵՐՏՈՒԹՅԱՆ ՏՄՊԱՆՏՈՂՈՎ

Կրկին Հյուսիսում է թափանցանը, որ կողմնակալ է «Ալֆրեդի Անեյսկոն»

13 հունվար, 17:00-հեռուստաճողի մասնակցներն առաջին անգամ ոսք դրեցին այն բնակարանը, որ 3-րդ խաղի համար ընտրել էր թարուն Ալֆրեդը:
Ժամանակակից կահավորված բնակարանն ունի 1 հյուրասրահ, 2 ննջարան և լոգարան:
Մասնակցները 30 օրերի ընթացքում լիովին կսրված կլինեն արժախն աշխարհից՝ իրենց տրամադրության տակ ունենալով միայն երաժեական կենտրոն և համակարգիչ:
Չենց սկզբից մասնակցները զգացին իրենց հարազատ միջավայրում: Մուտքից 5 րոժե անց նրանց հետ գրուցեց թարուն Ալֆրեդը, որի ծայրը սթափեցրեց մասնակցներին:
Թարուն Ալֆրեդը նրանցից թափանցեց դրեուրել իրենց այնոխես, ինչոժես իրականում են: Իսկ Մախին սվեց 3 հարցի հնարավորություն ողն Ալֆրեդին ավելի լավ ծանայելու համար: Առաջին հարցը վերջինիս չգոհացրեց,

հետեաբար Մախը հրաժարվեց մյուս հարցերից:
Թրն Ալֆրեդի հետ գրուցից հետո աղբյուրները սկսեցին համեստել բնական հյուսերը: Նրանցից մեկը նույնիսկ առաջարկեց սեսեսելու համար հյուսին ջուր ավելացնել:
Տղաները սկսեցին կահավորել ննջարանը: Մինչև նրանք հագուստն էին տեղավորում թափարանում, Ալֆրեդը թարուն էր հյուրասրահում: Վայեն ցանկութային հայտնեց ինել հասակին, իսկ Մախն առիթից օգտվելով որոճեց իրենց վերցնել Վայելի ներհակը:
Այնուհետեւ Վայեն իր օգնութային առաջարկեց աղբյուրներին և հարղաբեց նրանց անկողինները: Մասնակցներին ողն Ալֆրեդն օրվա վերջում հյուրասրահեց Եաղմայն և բազմազան ուեսեսներ՝ Չին նոր տարին դիմավորելու համար:
Չեսեք «Ալֆրեդի սեյնակում» զարգացող իրադարձութայններին: Մինչև վաղը: